

Plant og omplant pæoner

Af Allan Høxbroe

Bliv ikke forbavset over, at pæoner sælges som nøgne rødder med ganske få små knopper. Det tåler de i hele deres hviletid fra oktober til marts, og derfor er det let at bestille dem hjem med posten fra netbutikker med særdeles stort udvalg.

Den bedste årstid at plante dem, er om efteråret. Så kan rødderne nå at danne friske rodhår til optagelse af vand og næring, inden de skyder i vejret om foråret. Derfor er det klogt at udvælge planter og bestille dem allerede sidst på sommeren.

Den næstbedste planteperiode er november til april - hvis jorden da ikke er bundet af frost.

Hvis foråret er kommet længere frem, vil man være henvist til købe pæoner i potter. De kan stadig plantes ud, hvis man gør det med omhu og ikke mindst sørger for gentagne vandinger i tørre perioder hele sommeren. Men bemærk at roden i potten måske ligger løst og slet ikke har fat, og at pottemulden måske er meget nedbrudt. I så fald kan den sprede rådsvampe.

Få hellere planten forsigtig ud af potten og send mulden til affaldsforbrænding.

Det rette sted

Pæoner bør plantes et veldrænet sted, som ikke bliver hverken sumpet eller knasende tørt.

Fuld sol giver flest blomster, men fem timers daglig sol kan gå an. Nogle få trives bedst i halvskygge.

Hold god afstand til tørstige træer som birk og pil - især på sandet jord - og plant i en afstand til andre planter, der cirka svarer til pæonens højde.

Hvis der har stået en pæon samme sted tidligere, bør jorden udskiftes omhyggeligt.

Træpæoner af de allertidligst blomstrende typer kan med fordel placeres sådan, at de er i skygge indtil maj. Så er man sikker på, at de tidlige skud ikke bliver frysetørret af hård forårssol under frostvejr.

Den rette jord

Pæoner foretrækker dybmuldet og noget leret jord. Dårlig jord eller sandjord forbedres ved iblanding af et godt lag velomsat kompost. Meget tung lerjord forbedres ved iblanding af grus eller Leca.

Våd jord betyder risiko for råd ved lave temperaturer. Kun hvis bedet forhøjes op over terrænet eller drænes med rigeligt grus, bliver det eventuelt acceptabelt.

Sur spagnum-jord som til rhododendron dur absolut ikke. Derimod kan en naturligt sur jord uden spagnum forbedres ved at sprede jordbrugskalk regelmæssigt.

Forbered plantehullet

Jorden graves op i et par spadestiks dybde og blandes med en spand grundigt omsat kompost eller komposteret komøg plus et par håndfulde kalk.

Alternativt kan man lægge en halv spandfuld velomsat komøg i en halv meters dybde under planten, adskilt fra plantens rødder med et lag rent jord.

Begge metoder skaber et levende miljø af mikroorganismer, nedbrudte plantedele og orme i jorden, som sikrer planten en god start. Men hverken kompost eller komøg må være frisk, da dens nedbrydning under jorden vil stjæle næring fra pæonen og kan sprede råd.

Vand ikke plantehullet om efteråret

Det meste af jorden hældes nu tilbage i plantehullet, findeles med spaden og trykkes til, så den ligger porøst, men fast uden at være stampet med hælene.

Hvis det er efterår, går man videre uden at vande, fordi jorden normalt vil være fugtig nok i sig selv, og især fordi rødderne nemt rådner af vandsjap i kolde perioder.

Hvis det derimod er forår, fyldes plantehullet op med vand, som får lov at synke helt væk igen, før man går videre med selve plantningen.

Selve plantningen

Nu skal pæonen på plads og have en sidste spand god, smuldret muldjord lempet ind mellem rødderne. Brug de bare hænder eller kun tynde handsker, for ikke at komme til at kvase rødderne eller vippe de små øjensknud af dem.

Det hele må meget gerne ende med en svag forhøjning i terrænet, fordi jorden typisk selv sætter sig cirka fem centimeter i de første måneder efter at være løsnet.

Slut af med en jordvold

Det allersidste trin i plantningen er vanding - men som nævnt kun hvis det er forår.

Skub en lille jordvold op omkring plantestedet, på størrelse med en stor stegepande, så man kan vande dér uden at vandet straks løber væk. Lad gerne volden ligger til hen på den efterfølgende sommeren, så det er nemt at vande et par gange i løbet af foråret og i tørre perioder. Et frisk lag kompost på jorden i foråret vil også dæmpe fordampningen.

Træpæoner kan hjælpes mod fordampningen på en helt anden måde, specielt efter omplantning om foråret:

Klip enkelte grene af helt nede ved jorden, så der bliver bedre balance mellem den svækkede rod og fordampningen fra de tilbageværende blade.

Særligt om omplantning

Pæoner udvikler sig og bliver stadig smukkere, hvis de får lov at gro i fred på samme vokse-sted gennem årtier. Ellers gælder følgende for de enkelte pæonertyper:

Staudepæoner og Itoh-pæoner: Plant ikke om, uden at planten samtidig deles i flere mindre stykker, som hver bør have tre til fem nye øjensknud. Deling forynger den, hvorimod en rod, der flyttes uden deling, nemt går i stampe og måske ikke blomster igen i flere år.

Samtidig med delingen skæres de mest kødfulde rødder en trediedel kortere. Det provokerer dem til ekstra nyvækst.

Brug en ren og skarp kniv eller beskæringssaks og skil roden ad på smalle steder, som går nogenlunde op med de tre til fem øjne.

Træpæoner: Omplant normalt ikke med mindre busken er blevet alt for stor. Omplant dog træpæoner, som har vokset i et stort kar med begrænset plads, efter 5-6 år.

Vent helst med deling indtil planten har haft fred i to til seks år og måske endda har dannet tilstrækkeligt med basisskud til formering, som kan snittes af lige under jorden. Det går nemmest med udløbende skud, som de ses fra træpæoner af typen som P. delavayi.

Træpæoners rødder er længere og slankere end staudepæonernes og Itoh-hybridernes, så man må tillade dem at ligge udstrakte og ikke ombukkede i jorden. Ellers er det bedre at klippe af længden.